

Una història singular: els tortosins de Vic i la Mare de Déu de la Cinta

Una pàgina ha d'estar guardada per, un grupet de tortosins als qui una ventada (no sabem si tramuntana, mestral o vent de dalt) se'ls emportà sense que ni poguessin parar l'orella per saber què passava.

Som en plena Guerra Civil i als tallers Construcciones Navales y Terrestres (abans Tallers Sales), fabricaven material bèl·lic. Es tractava d'uns tallers amb molta tradició i especialització en metall. Anys enrere la fonderia estava especialitzada en el muntatge de fàbriques de sucre i sansa i en la construcció de premses d'oli, sènies, màquines de vapor, etc. L'abril de 1938 arriba a la fàbrica una ordre d'evacuació ja que el front de guerra s'estava aproximant a Tortosa.

Una caravana de camions militars esperava urgentment per carregar la maquinària, el personal i les seves famílies. Només temps de fer les maletes i fardells amb l'imprescindible per sobreviure i amb els petits records materials ben lligats amb cordells, un cop lo sol a la posta van sortir per l'antic camí del Perelló.

Sabien que perdien l'horta i el mar, el so de la dolçaina i la vista dels bancals d'oliveres. No sabien on anaven. Després d'una breu estada a Barcelona, concretament a Montjuïc, van fer cap a Vic. Cent vint-i-nou persones desplaçades per culpa de les brutalitats que generen les guerres.

Qui eren? 48 homes d'ofici (paletes, mecànics, fonedors, torners, ajustadors, fusters, pintors...). 31 matrimonis. 39 xiquets i xiquetes. De la senyora Maria Subirats amb 77 anys fins a la Carmen Sales de 5 mesos. 42 dones (entre dones, mares i parentes), que van ser el pilar del sosteniment de les famílies en aquells primers anys de l'arribada a Vic. Moltes d'aquelles dones que venien de mares i

"L'abril de 1938 tanquen a Tortosa la fàbrica Construcciones Navales y Terrestres, i un total de 129 persones, entre treballadors i famílies, marxen cap a Vic per culpa de la guerra"

iaies tortosines que portaven les tinaïes de 20 quilos des del riu fins a Santa Clara, o que sabien les oracions de tots els remeis casolans. Quasi tots de Tortosa, però també nascuts al Perelló, Santa Bàrbara, Calaceit, Traiguera, Roquetes, l'Ametlla, Ulldecona... Cognoms com Mauri, Gombau, Canadala, Lleixà, Sales, Daufl, Lapeira, Mola, Audi, Bel, etc.

Quan arriben a Vic són allotjats a la nau d'una antiga pelleria (La Gudiol), concretament a la part de la "Torre", que era l'antic assecador.

Taulons de fusta i llençols i algun altre envà fràgil per acotar l'espai de cada família on posar la tauleta de cuina, el fogonet, el llit i els bressols dels xiquets.

Unes condicions que realment eren molt poca defensa per quan venia l'hivern, amb un fred esgarriós i unes boires que mai se n'anaven. Uns quants fan cap a cases de pagesos a prop de la fàbrica. A la planta baixa de la nau, es van anar col·locant les màquines que van portar de Tortosa (llimadores, fresadores, torns, planejado-

res, etc.).

Continuen militaritzats i dedicats plenament al treball. Eren estranys en aquells primers moments i l'adaptació va ser lenta. Acabada la Guerra Civil, molt poques famílies tornen a una Tortosa en runes. Són mans especialitzades i valorades per a treballs de cert nivell. S'han guanyat una bona fama i un sobrenom: "els tortosins" i no només com a col·lectiu de persones, sinó també pel lloc de treball. La fàbrica on treballen es guanya aquest sobrenom: "la fàbrica dels tortosins".

Tot just acabada la Guerra Civil encarreguen un motllo de la Verge de la Cinta i un pedestal de pedra al taller de l'escultor Cerveto de Tortosa i els sobrants de baines de bales dels fusells i altre material bèl·lic que tenien a la fàbrica, els fonen i reomplen el motllo.

En lloc preferent, davant l'entrada a la fàbrica inauguren, l'any 1940, la imatge de la Verge de la Cinta, en pedestal de pedra i és beneïda pel bisbe de Vic Juan Perelló.

La celebració del dia de la Cinta, en

una missa i trobada en un dinar de germanor de totes les famílies, ha estat una constant. Es feien pujar baldanes i pastissos per no perdre el "sabor tortosí", tot i que la baldana i la llonganissa són cosins germans, i el pastisset i el pa de pessic són germans de llet.

Fins i tot van fer una cucafera gran (desgraciadament desapareguda) i amb ella participaven a les festes majors de Vic i la passejaven els dies que la Colònia Tortosina celebrava la Cinta.

Ara només se celebra la missa el primer dissabte de setembre a la Parròquia del Remei on es troba actualment la imatge de la Verge de la Cinta.

L'any 1987 van crear "l'Associació tortosina vigatana" per promoure l'agermanament de les dues comarques.

L'any 1988 es constitueix la Societat Ocellera "El Passerell Tortosí de Vic", un costum plenament consolidat a les comarques centrals de Catalunya i demostrant aquesta doble arrel. L'any 1993 van ser homenatjats a l'acte del tortosí absent de les festes de la Cinta.

L'empremta d'aquesta gent ha estat reconeguda a la seva ciutat d'acollida on l'any 1993 l'Ajuntament de Vic do-

Joan Otero

"Un cop acabada la Guerra Civil els tortosins de Vic fonen els sobrants de baines dels fusells i fan una escultura de la Mare de Déu de la Cinta que encara avui es venera"

na el nom a un parc a prop de la fàbrica on es van instal·lar. Es diu "Parc dels Tortosins".

La nostra peregrinació a Vic ens retrobarà amb aquells tortosins, ara de segona generació, que en terres llunyanes van portar a la Verge de la Cinta com a consol de les seves vides i esperança d'un futur millor i ens han donat un exemple d'estima i orgull, a l'alçada dels millors episodis de la història de la Santa Cinta escrita en les pàgines dels millors llibres.

I a Vic, la nostra gratitud pel seu acolliment als nostres "tortosins" i a la "Nostra Cinta".

Ens espera una imatge de la Cinta única, que ens permet afirmar que si el cingol no és de lli ni seda, ni de plata ni d'or, la Verge de la Cinta a Vic és de bronze de pau, feta en llàgrimes de guerra. I estem segurs que tots i cadascun dels tortosins de Vic que han fet el traspàs al cel joïós ho han fet amb l'estrofa del poema "Cor tortosí" de Secundino Sabaté i Barjau, que diu

*Quan pare de batejar,
Los que'm duran a la fossa
Inscriuran al soterrar
"son cor va ser de Tortosa"*